

Izhaja vsaki dan: 10

Tud ob nedeljah in praznikih ob 5. uri ob ponedeljkih ob 3. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celji, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Naborini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 15. — Uradne ure so od 2. pop. do 7. zvečer. — Cene oglasom 16 st. na vrsto petič; poslanice, osrednice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON številka 1167.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

Edinosti je moč!

Naročnina znaša
za vsa leta 34 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolnile naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 15. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 15. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik tiskarne lista „Edinost“: ul. Natassila tiskarna konzorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 15.
Poštne-hranilnični račun št. 841.652.

Pisma iz Prage.

(Izvirni dopis).

Dne 3. grudnia 1905.

(Dalje.)

V ozadju na višini pa je stala prekrasna mlada ženska, z bakljo v roki, predstavljajoča delavskega genija. Ta alegorična skulptura se je imenovala »Vstajenje dela« in je splošno ugajala. Ena skupina manifestantov je nosila masko iz mavca onega nesrečnega I. Hubača, ki je padel zadet o policijske kroglice dne 5. listopada t. l.

Tri in pol ure neprestano se je pomikal spreved, ko je bilo ob 4. uri in pol popoldne »staromestské náměstí« tako napolnjeno, da niti za eno osebo ni bilo več prostora. Tako so morali ostati v sosednjih ulicah mnogi tisoči, ki niso mogli na trg. Balkon občinske zbornice je bil napolnjen poslancev, žurnalistov, mestnih zastopnikov in deputatov. — Kmalu na to se je z balkona začelo trobentanje. Zamenje je bilo to, da pričanja največji ljudski parlament, kar ga pozna zgodovina češkega naroda, ker se ga vdeležuje nad 1/2 milijona njega sinov in hčera. Grobna tihota je zavladala na trgu. Kakor prvi govornik je nastopil člen mladočške stranke in bivši praški župan dr. Podlipny. Govoril je jedrasto in navduševalno, da si je bil njegov govor tu pa tam prekinit. Slišali so se klici: »Mladočški ste izdali Moravo!« »Samo če boste vi vtrajali v borbi itd. — Kakor drugi govornik je nastopil dr. Soukup, oboževani vodja češke socialne demokracije. Vse je bilo skrajno napeto, iz njegovih ust je vse pričakovalo rešitve današnjega dne. Tisočeri radostnih klicev so pozdravljali njegov nastop. Soukup je v posesti izbornega organa; govoril je počasi in veličanstveno, tako, da ga je bila umeti vsaka beseda. Zato podajem tu nekoliko točk iz njegovega govora, kolikor sem si zaželel v naglici. Začel je:

»Možje in žene dela! Narod češki! Danes se obdržuje v prestolnici češkega naroda v Pragi pred zgodovinsko staromestno zbornico največji tabor tega naroda, kar jih je videl ta od početka svojega obstanka pa do danes. Zmaga ruske revolucije, je zmaga vsega sveta, je tudi naša zmaga! (Burje sklamacije ruski revoluciji.) Govornik je omenjal, kako da je ravno ruska revolucija vzrok, da se je pričelo pri nas to mogočno gibanje za volilno reformo. P. tem je nadaljeval: »500 let gleda na nas ta slavna staromestna zbornica. Vsaki kamen govori o najslavnejši revoluciji: husitski! To je bila revolucija za svobodo in enakost državljansko! Husiti so padli, sli padla ni njih ideja in ta ideja, križana v XV. stoletju, vstaja s

trža v XX. stoletju. Na tem zgodovinskem mestu si revolucijonarji XX. stoletja podajemo roke z onimi XV.« Na to je govornik razjašnjeval vzroke ruski revoluciji in je končao savel svoj govor na današnje Gautschevo izjavo v dunajskem parlamentu, o kateri je ravnokar prejel brzojavno izvestje. »Gautsch pravi, da v deželah zborih ne bo uvedena obča in jednaka volilna pravica (velikanski nemir in vršč), ali o tem ne bo odločeval noben Gautsch, o tem odločimo, izlasti na Češkem, mi in naši delavski regimenti! Dosega občne in jednake volilne pravice v vseh zakonodajnih zborih pomenja za nas samo prvo etapo! Mi se s tem še ne bomo zadovoljevali! Ko dosežemo to, kar moramo doseči, kajti sicer pojde država na kose, potem bomo delovali na osvobodjenje tistih narodov v Avstriji, ki so sedaj tlačeni. Kar imajo danes Nemci, Poljaki in Italijani preveč, to jim hočemo vzeti in dati drugim, ki imajo premalo! (Pohvala.) Ali bo Avstrija zveza samostojnih demokratičnih narodov, ali je pa sploh ne bo! Češka soc. demokracija je pripravljena od danes naprej na vse! Češka soc. demokracija je organizirana in mobilizirana do zadnjega moža in mi poznamo samo eno geslo: pravico! Ali pa si jo priborimo z ognjem in mečem! Češki narod je danes pripravil Pragi deč. kakoršnjega ni videla od pamtiveka. Danes imamo pa tudi pregled nad tisto armado češkega naroda, ki je pripravljena, ako treba, z lastno krvjo priboriti si prava, ki jej gredo! (Tisočeri klici: Pripravljene smo!) Z gibanjem ercem moram prisnati, da velika doba je našla v Čehih veliko pokoljenje! Bagoalovljen bodi ta trenotek, ki je razpalil to sveto navdušenje!

S temi besedami je govornik završil. Navdušenje je bilo neopisno. Nastopali so na to govorniki raznih strank. Med drugimi je nastopil tudi zastopnik radikalne stranke urednik Sokol. Komaj je začel govoriti, nastal je med zborovalci grozen nemir. Panika se je večala od trenutka do trenutka. Že je bilo čuti klicev: »Vojsštvo prihaja!« Zmešnjava je bila strašanska. Že se je premikal močan val manifestantov, nekaterniki so hoteli bežati.

Da je res došlo do kakšnega bega v pravem smislu besede, bila bi strašanska smrtna žetev. Kajti ljudje so bili natlačeni na trgu kakor slanihi v sodu in brezdvomno bi bili pohodili eden drugega. Tudi mene se je poladčevala groznica mrzlica. Sveest sem si bil, da, ako je v tem trenutku res vojsštvo v bližini, navstane krvava moritev. Trobente rediteljev so se oglašale; z balkona doli so mahali poslanci in kričali: »Svojte!

Ostanite na mestu! Nič se ni zgodilo!« Ali vse zastoj! Razburjenost in ž ajo neodvrnjiva nevarnost sta narsčala z vsakim trenutkom. Kar se je prikazala na balkonu visoko iznad glav poslancev, postava Soukupova. Stal je na mizi, v roki je držal zastavo ter krepko mahal ž ajo. Soukup se je prikazal še v pravi trenotek. Njegov nastop je uplival uprav hipnotično. Za par minut že se je množica pomirila. Na to pa je spregovoril Soukup z daleč razlegajočim se glasom:

»Bratje! Nič, prav nič se ni zgodilo! Nikdo vam ni skrivil lasu! Bodite mirni in nikari se ne dajte zavesti od izivačev!«

Soukupove besede so imele magičen upliv in urednik Sokol je mogel zopet nadaljevati svoj govor.

Kaj je bilo na vsej stvari? Ničesar drugega, nego to, da je neki provokater (najbiže najet od policije, kakor trdi poslanec Klofač) hotel delati zmešnjavo, in je nalagal okolico, da prihaja vojsštvo z nasajenimi bodali.

Bila je že trda noč, ko so bili govori dovršeni. To trgu je začelo gromko odmevati: »Hej Slovanci,« »Kje domov mijs,« pa tudi »Plečič prave« (Pesem dela) je odmevala iz tisočerihih grl. Krasno začenja prva kitca pesmi:

„O zavzni pisni vznešená
o práci, která vrozená
přírodou lidstvu jest,
a vše co člověk požívá
z šlechtetné práce vyplývá.
Bud' práci čest!“

Avstrijska poslanska zbornica.

Dunaj 12. — Zbornica je nadaljevala razpravo o nujnem predlogu čeških radikalcev glede dogodkov v Pragi. Posl. Klofač je ostro napadal praško policijo ter je prečital poročilo, po katerem se redarji z deklamacijami grdo postopali ter jih vlačili za lasce. (Ogorčenje pri čeških radikaleh. Trajni klici: Kje je minister notranjih stvari? Pokličite ministra notranjih stvari! Trajen ropot. Poslanec Fresl je žvižgal. Nemir.) Posl. Klofač je predlagal, naj se na razpravo pozove minister notranjih stvari. Podpredsednik Kaiser, ki je menil, da je posl. Klofač zaključil svoj govor s tem predlogom, je dal besedo prihodnjemu govorniku posl. Breznovskemu. (Živahen protest pri čeških radikaleh). Posl. Klofač je nadaljeval svoj govor ob pohvali svojih pristašev, dočim je Breznovsky po daljšem nemiru pričel svoj govor, ki ga je razumel samo blizo sedeči stenograf. (Trajen nemir. Podpredsednik Kaiser je neprestano zvonil. Vsenemci so klicali: Prekinite sejo. Zaključite! Zaključite!) Posl. Klofač je govoril dalje v kljub temu, da je bil pozvan na

red. Nemir je trajal dalje, dočim sta dovršila oba govornika. Med tem je prišel v dvorano minister notranjih stvari grof Bylandt-Rheidt. Posl. Iro je klicel: Živio splošna, enaka in direktna volilna pravica! Med trajajočim nemiro je posl. Klofač ob živahni pohvali svojih pristašev zaključil svoj govor. Istočasno je tudi posl. Breznovsky končal svoja izvajanja. Prišlo je do burnih prizorov med češkimi radikalei in vsenemci. Prvi so najostreje apostrofirali podpredsednika Kaiserja. Nato je podpredsednik dal besedo posl. dr. Rybi.

Med došlimi vlogami je interpelacija posl. Vukovića, Spinčića in tovarišev na voditelja trgovinskega ministerstva glede uporabe slovenskega oziroma hrvatskega jezika na glavnem shodu delegatov zveze delavskih bolniških blagaja za Trst, Istro, Gorico, Kranjsko in Korosko.

Zbornica je po daljši debati odklonila nujnost predloga posl. Klofača glede dogodkov v Pragi ter je na to pričela razpravljati nujni predlog posl. Sylvestra glede podaljšanja veljave zakona o lokalnih železnicah. Po kratki debati je bil sedanji zakon z določbami: »Najdalje do 31. decembra 1908.« in z besedami: »dokler se ne izda novi zakon o lokalnih železnicah«, v vseh čtanjih vprejet. Nato je bila razprava prekinjena. Posl. Hanisch je urgiral rešitev obrtne reforme. Nemška na predna in nemška ljudska stranka sta vložili nujen predlog glede pojasnila o razmerju državnih uradnikov.

Prihodnja seja jutri.

Vlada in vprašanje italijanskega vseučilišča.

Kakor smo že večerj poročali v bizojavni vesti z Dunaja, sta posl. Hutts in Mazorana umaknila svoja nujna predloga glede ustanovitve italijanskega vseučilišča v Trstu in pripoznavanja diplom, dobljenih na italijanskih vseučiliščih.

Italijanski listi poročajo, da sta omenjena poslancev umaknila svoja nujna predloga radi tega, ker so se glede vprašanja o italijanskem vseučilišču vršila z vlado pogajanja v svrhu, da bi se to vprašanje postavilo na novo podlago. Baron Gautsch da se je nasproti italijanskim poslancem obvezal, da umakne vlada definitivno svoj predlog glede juridične fakultete v Roveretu ter da se pričao na novem temelju pogajanja z italijanskimi poslanci na eni in s tržaško občino na drugi strani. Baron Gautsch je tudi izjavil, da je voditelj naučnega ministerstva italijanskim poslancem na razpolago, da se ž njim pogajajo radi priznavanja vseučiliščnih študij, dovršenih na vseučiliščih v Italiji. Vsled takih sagotovil od strani barona

PODLISTEK.

Prokletstvo.

zgodovinski roman Avgusta Šenoa. — Nadaljevanje in dovršil I. K. Tomič.

Prevel M. C. — O.

— Pred Latini ne velja — je nadaljeval škof — hrvatsko junaštvo, ki jih je otelo azijskim barbarom, pred njimi ne velja hrvatsko poštenje, ki jim ohranja svobode in pravice. Vse to vlaško pleme gleda preko morja in obrača svoje oči do svonika sv. Marka. Tja jih vleče srec. Benečani vedo to predobro, niti se ne mučijo mnogo da bi mamili in podkupljali dalmatinske Latine, ker so jim t itak gotovi kvočke v dvoru. Gospoda z Rialta se spuščajo na pametneje in hitreje delo. Saubijo hrvatsko kri. Ko vidijo kako čvrsto zdravo koreniko našega jezika med primorskimi meščanstvom, pa brenči ta beneška muha okolo ušes krotkega Hrvata, vspava ga, raziblje ga, prikazuje mu v sanjah sjaj in veličje, a ko se je siromak probudil iz ana, krvnik je svojega plemena, sovražnik svojemu rodu,

sto in stokrat huji od samega Latina. Bivši Močnik kolje ti Hrvate huje nego Močnigo, bivši Zobaik dava Hrvatuu strupa istotako kakor Zobenigo, a Benečan Gadenigo — nekdanj Hrvat Gradnik razbija ti benečanstvo zibelj svojo.

Tako je bilo z Mikašič v Trogiru. Stiro hrvatske pleme je bilo to, mnogoštevilna zadruga nekdanj, ki se je že pred sto in petdesetimi leti preselila iz Klisea k morju v Trogir. Bili so to vrli in delavni ljudje, kar morete videti že po tem, da jih je duša vlekla k morju, kjer se vsakako dobiva več dela, nego dalje na kmečitih tleh. Bili so živi in okretaj trgovci in na glaslu po vsej deželi radi svoje hitrine, kajti, četudi niso nikdar kršili poštenja, niti se ne pragrešali aleparjenjem vendar so bili navihaneji nego Grki, a to ni šala. Ša bolj na glaslu pa so bili radi jednatosti, velikosti in lepote svojega telesa in drznega junaštva na morju. Mikašič so postali tudi patriociji v Trogiru. Na tem plemenu je običlalo ostro oko Benečanov, ki so gledali na vse načine, kako bi ta rod zapleli v svoje mreže. Po svojih navadah priproste Trogirane so vabili v svoje palače, kadar se je kaka ladija Mikašičev prisaknila k Benetkam. Tu ni bilo ne

konec ne kraja laskanju, ljubezni in prijateljstvu. Tu so se dajali darovi, delili privilegiji trgovski stari obitelji, ki je slednjič začela jemati tudi žene iz Benetk, a da se po Italijanki italijanči vse hiša, to veste sami

Mikašič so odpadli od svojega roda in jezika, le ime jim je ostalo kakor tužen epomina hrvatskega pokoljenja, a ti odpadniki so huje sovražili svoj nekdanji materinski jezik, stare običaje in navade, nego prava latinska kri. Borili so se sicer proti nam sa kralja Šišmanna, ali to je bilo, verujte, le na vitez. Vsi ti ljudje po vseh tih mestih delujejo na skrivnem za Benetke, oni bi hoteli to našo staroslavno dedovino, kjer biva Hrvat že sedemsto let, izročiti v kremplje krilatemu levu. Jas dobro vem to, ker sem se mnogo motal med tem svetom v Benetkah, ter prežal na kako važno tajnost, o kateri drugi ljudje niti sanjali niso. A vse to, svedea za lepa denarje.

— Ali ne doba je, je planil Berislav, kakor da se je zlila po njem ognjena struja, ne doba je te staroslavne hrvatske postojanke Dalmacije, te sibelke naše ne sme nadvladati vlaška kača. Vsaka ped zemlje je napojena in posvečena s hrvatsko krvjo, in če tudi

je nekdanj povsodi vladal rimski cesar, istotako Vlah, pa so Latini za davno izgubili svoje medlo pravo, a Hrvatje so si je pridobili s krvjo svojega srec. Latini ne dobi divne Dalmacije nase, niti ne obmolke na tej obali hrvatska pesem. Še je pri nas desnica, a v desnici sablja. Res je sicer, da smo stokrat bili kukavci, ali vsakokrat smo se zopet opočteneli in ne udamo se, sko Bog da, do kraja. V vsakem mestu imamo svojih zaupnih ljudij, ki poznajo vsakogar v dušo, pa tudi tiste strupene kačecodpadniške, ki jih srec vleče v Benetke, ker to, kar je rekel škof Pavel, je čista resnica. Ali še je na nebu Bog naščevalec in pravičnik. Glejte tu primer njegovega naščevanja, pogubo hiše Mikašičev v Trogiru! Jas sem jo gledal na svoje oči in še sedaj ne morem odpraviti iz-pred oči tistih krvavih slik: Pleme Mikašičavo se je bilo izjalovilo. Od štirih odraslih sinov, med katerimi je bil najstareji, Luka, tudi najbesnej, ni imel še nobeden deoa, toda ljudje niso bili stari pak je bilo nade da pride potomstvo. Ta nada se je izgubila, od Mikašičev ni nikogar več razun udov.

(Pride še.)

Gautscha, ki so korak naprej za ugodno rešitev italijanskega vseučilišnega vprašanja, sta italijanska poslance umaknila svoja najja predloga.

Tako komentirajo italijanski listi korak svojih poslancev, s katerim so umaknili svoja najja predloga glede vseučilišča v Trstu in pripoznavanja diplom z italijanskih visokih šol. Iz vsega tega razlaganja je mogoče izluščiti jedno samo pozitivno dejstvo, to namreč, da so Italijani dosegli, da je vlada predlog o italijanski fakulteti v Roveretu definitivno umaknila. To je pozitivno. Glede vsega drugega, ki ima priti, se nam napovedujejo le nova pogajanja za rešitev vseučilišnega vprašanja. Glavno vprašanje je sedaj: kaka bo izhodna točka temu pogajanju in kje cilj, proti kateremu bodo stremeli. Boli morda v podlogo tem pogajanjem vendar le misel na sedež italijanskemu vseučilišču v Trstu? Sili Italijani res dosegli ta vseh, da so vsaj vladne kroge pridobili za to svojo zahtevo? V tem pogledu bi mi iskal glavno težo razlaganja v italijanskih listih v naglasanju, da se bodo nova pogajanja vršila na drugi strani: tudi z občino tržaško!! To naglasanje izživlja našo pozornost. Zato apelujemo na naše poslance, naj se postavijo po koncu ob pravem času, da bodo obveščeni o tem, kar se utegne pletti med Italijani in vlado, da se morda to neizmerno važno vprašanje ne bo reševalo brez njih in preko njih! Gospoda poslanci: narod slovenski pričakuje in zahteva od vas, da se postavite na stražo njegovih življenjskih interesov.

Razglasitev zakona o ločitvi cerkve od države.

Kakor javljejo iz Pariza od 11. t. m. je »Journal Officiel« razglasil zakon o ločitvi cerkve od države in pa sklep, da se osnuje komisija, ki izdelava navodilo za oblastniške glave izvedbe zakona. Razun tega je uradni list razglasil navodilo na prefekte glede varstva umetnin v cerkvah.

Zadnja pogajanja s turško vlado.

Iz Carigrada poročajo, da je turška vlada v glavnih točkah popustila in nadejati se je, da popusti tudi v postranskih točkah, kakor so označene v kolektivni noti od 8. t. m. V interesu gladkega poslovanja finančne kontrole in da se država v bodoče izogne sporu, se Turčiji da nekoliko koncesij, ki pa ne bodo uplivale na bistvo kontrole same.

Papeževa alokucija.

Iz Rima javljajo dne 11. t. m.: V svoji alokuciji na današnjem tajnem konzistoriju je papež rekel, da bi rad podal kardinalom prijetnih in tolažljivih poročil glede uprave cerkve, toda radi sedanjih žalostnih razmer ne more dati take tolažbe. Katoliška vera se razširja po svetu čim dalje bolj in obilni so plodovi, nabrani v deželah, ki niso udane katoliški veri in med poganskimi narodi. Globoka žalost in strah mora pa napolniti človeka, ako pogleduje na drugo stran, namreč h katoliškemu narodu; v tem pogledu nam pripravljajo veliko vznemirjenje in skrb

Legijonarji.

(Igra s petjem iz Napoleonovih časov v štirih dejanjih. — Spisal FRAN GOVEKAR, prvokrat predstavljena v Trstu, dne 10. t. m.)

V štirih letih svojega obstanka je »Dramatično društvo v Trstu« uprizarilo razne, večinoma narodne ali ljudske igre in s tem je omenjeno društvo zavzelo ob začetku svojega racionalnega razvitka povsem pravo in jedino pravo stališče. Za take igre, kjer vidi kos svojega življenja, je ne samo naše širše občinstvo — in za to so v prvi vrsti namenjene naše predstave — dostopno in prejemljivo, nego tudi naši igralci-diletanti se lažje uglašajo v take uloge, ki odgovarjajo naravi, in temperamentu našega naroda ali ki so odmev ljudske stremeljske in čustvovane. V tem pogledu navajam predstave »Rokovnjaček«, »Desetega brata«, »Divjega lovca« itd., ki, ne samo da so razmerno dobro vsele, nego so tudi vedno privabile veliko število gledalcev, v katerih so vzbudile dotične predstave globok odmev, jasno pojmovanje in veliko zanimanje. A to bodi za sedaj v prvi vrsti v glavnem namen naših predstav.

ista država, ki se je doslej zvala najstarejša hči katoliške cerkve (Faccijs). Mi pa namerjamo v primernem času po svoji apostolski dolžnosti nastaneje razpravljati o zakonih, ki bodo sedaj tamkaj razglašeni proti pravilom pravičnosti. Da ne izgubimo poguma, moramo se s ominjati, da je Krist ponovno rekel v evangeliju, da bo taka usoda cerkve na zemlji in da bodo njegovi učenci radi svojega bližnjega mojstra obsovrženi in preganjeni.

Dogodki v Rusiji.

Ugoden izkaz ruskih državnih blagajen.
»Petrograjska brzojavna agentura« poroča od 10. t. m.: Danes objavljeni provizorični izkaz blagajen ruskega državnega gospodarstva za prvih osem mesecev tega leta pokazuje razmerno zelo ugodne rezultate. Rečni dohodki znašajo 1276 milijonov rubljev, za 70 več nego v minolem letu, redni stroški 1195 mil., za 16 manje nego v minolem letu, izredni dohodki 747 mil., za 378 več nego v minolem letu in izredni stroški 789 mil., za 529 milijonov več nego v minolem letu.

Drobne politične vesti.

Cesar Fran Josip španski mejitelj polka. Iz Madrida javljajo, da je kralj Alfonz imenoval cesarja Fran Josipa mejiteljem polka Leon št. 38. Roosevelt v Evropi. Iz Londona poročajo, da bo Roosevelt koncem svojega predsedništva potoval po Evropi ter da poseti v prvi vrsti kralja Edvarda in cesarja Viljema.

Ženitev španskega kralja. Londonski »Daily Mail« piše, da mu je njegov dopisnik v Windsoru brzojavil, da je izvedel iz dobrega vira, da je možitev princesinje Battemberg s španskim kraljem gotova stvar in da se bo poroka vršila v kratkem času.

Papež in predsednik Roosevelt. Kakor javljajo iz Rima, je papež Pij X. naložil državnemu tajniku Meriy del Valu, da mu nabavi govore predsednika Roosevelta, češ, da jih želi preučiti radi nazorov predsednika. Razloga temu je iskati v dejstvu, da namerava papež običdaniti zelo važno izjavo glede svetovnega problema.

Domače vesti.

Imenovanje v finančni stroki. Finančni koncipist Amedej Bauk je imenovan finančnim komisarjem v IX. činovnem razredu. Konceptni praktikant dr. Adolf Cristian finančnim koncipietom v X. činovnem razredu.

Imenovanje. Ministersko predsedstvo je potrdilo g. Josipa Knafliča definitivno v službi c. kr. korespondenčnega biroa pri podružnici v Trstu.

Avdijenca. V ponedeljek je bil pri cesarju na avdijenci namestniški svetovalec dr. Emil pl. Fabrizio.

Vprašanje ustanovitve slovenske knjižnice. Prejeli smo: Gg. Jedlowaki in Brejski sta v več noticah dokazovala potrebo slovenske knjižnice v našem mestu. Prvoimenovali je tudi v večeršnjem izdanju »Edinosti« napisal lepo notico v prilog tej pre-

Tako je bilo tudi prošlo nedeljo ob predstavi Govekarjevih Legijonarjev. V igri Legijonarji je Govekar spretno uvrtal sliko za sliko, jedno teatralično efektnejšo od druge, če tudi trpi vsled tega večkrat notranja zveza in čustvena stran igre. Idilno ljubavna scena menja z objestno-veseljaško, najvino komična s vojno-ropotno itd. — Posebno nudi uloga Ježa priliko igralcu, da razvija mnoge vrline in zmožnosti, to tam več, ker zelo lahko zavaja igralca, da jo predstavlja pretirano, skromženo in preveč karikirano. V tej ulogi se je tržaškemu občinstvu predstavil prvokrat gost Anton Verovšek, režiser ljubljanskega gledališča, predstavil nasrečnejše, in vzbudil vseobčo željo, da bi skoraj in večkrat stopil pred nas tudi v drugih ulogah, ki mu dajo še več prilike razvijati svoje igralne zmožnosti. G. Verovšek si je takoj na prvem nastopu pridobil vse simpatije posebno s tem, da igra res — naravno. Tipa, ki si ga je ustvaril, ne ustiljuje občinstvu s pretiravanji, marveč je skromen v porabljanju komičnih sredstev, ki pa učinkujejo tembolj, ker jih rabi na pravem mestu in pravim naglasom. Glede rabe dijalekta so si cer mesenja v navekrišju, ali sodbo o tem prepustimo ukusu posamičnike, kajti v tem

važni ideji. Stvar se približuje, kakor je spoznati iz omenjene notice, pozitivnemu delovanju in tako je prav. Da se pa ne bodo mešali pojmi, dovolite, da tudi jaz povem svojo. Med slovenskimi in hrvatskimi mladimi gospodi vlada intenzivno zanimanje za ustanovitev vsevolanske biblioteka. Imamo tudi že lepo število onih, ki so se izjavili, za sodelovanje. Ker pa je ta messe najnepriemernejši za začetek tega vsakako ogromnega dela, bi menil jaz, naj bi se stvar za sedaj razpravljala in širila med nami, a v mesecu januarju, naj bi oni, ki se posebno zanimajo za stvar, sklicali prvo posvetovanje, na katerem naj bi se ukrenili nadaljni potrebni koraki.

Glede knjižnice same pa mi bodi dovoljeno par opazk. Nujna potreba je, da se ustanovi slovenska knjižnica, ki bi se je lahko posluževali naši ljudje iz mesta in z dežele, in to za malo tedensko, ali mesečno odškodnino. Čitalnica, kakoršajo misli gosp. J., ni tako nujno potrebna — za sedaj. Naši delavci imajo svoje čitalnice v obeh delavskih društvih. Res, da ti čitalnici nista bogve kako preskrbljeni s čitvom, in res je tudi, da ogromna večina našincev nima pristopa v ti društvi, ker do teh »čitalnic« imajo pravico le členi.

Na vsaki način je za začetek nujno, da se ustanovi knjižnica, kateri bo, ako bo sredstev na razpolago, sledila tudi »Čitalnica« za širše ljudstvo. Dobro bi bilo, ako bi si gospodje, ki imajo prijateljev in priliko, preskrbeli pravila raznih ljudskih knjižnic, da se potem pride čim prej do nečesa konkretnega.

Na delo torej, naša vrla mladina, in hvaležnost narodova Ti ne izstane!

Starec.

Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri je imelo dne 10. t. m. svojo skupščino ob častni udeležbi. Predsedoval je podpredsednik dr. Dinko Trinajstić, ker je bil predsednik prof. Spinčić zadržan radi bolezni. Predsednik je naglašal, da se je ta shod sklicel v Palo izlasti zato, da se odbor društva zahvali pulskim volilem na njih junaškem vedenju povodom zadnjih občinskih volitev. Z ozirom na poteškoče in zapreke, ki je stavljajo na pot vsakemu našemu napredku toliko močni sovražniki Latini, kolikor avstrijski vladni zistem, je prosil predsednik zborovalce, naj ne sodijo prestrogo, ako ni storil vsega kar bi bil moral. Predsednik je pozival na složno delo, kajti le z združenimi močmi more odbiti močne nasprotnike. Iz poročila blagajnikovega je razvidno, da ima društvo 162 udov. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo je bilo odobreno brez prigovora.

Tretja točka dnevnega reda je bila volitev novega odbora. Tu pa se je oglašil g. dr. Matko Laginja, ki je predlagal, da se preko te točke za danes preide na dnevni red. Utemeljuje ta svoj predlog je naglašal govornik, da je predsednik Spinčić, ki je danes zadržan radi bolezni, izjavil, naj se o volitvi novega odbora ne jemlje ozira nanj; ker pa je ta bolezen le začasna in ni taka, da bi mogla biti rezlogom, da g. Spinčić odklanja zopet izvolitev v odbor. Je stvil predlog naj se ta točka stavi z dnevnega reda, dokler ne bo znano pravi rezlog, a

pogledu se da reči mnogo contra in mnogo pro. Pripoznati se pa mora, da tipi, kakoršen je ravno Jež v »Legijonarjih«, dobivajo še le pravo karakteristiko in pravi ton, ako govorijo — rekli bi — po domače, in to tembolj, ako je igra vsakooki konsekvencno izvedena. Vsrduštilo je občinstvo vsakokrat, ko je nastopil g. Verovšek. Isto se je zabavalo izborno ob njega sveži komiki: s tem je dosegal, kar je sploh možno dosežati po naravi te uloge. Po vsem tem je umevno, da naše občinstvo z velikim zanimanjem pričakuje njegovega Blaža Mozola v »Rokovnjačih«.

Veliko zadoščenje nam je pripravila tudi igra naših domačih igralcev-diletantov, ki so na sploh tekmovali v tem, da pomorejo igri do ugodnega vsprejema od strani občinstva in do uglašene in zaskrožene uprizaritve vse igre.

Ferdinand Basaj (g. Jaka Štoka) je bil početkoma res zelo mežen in prikupljiv ljubimec, njegov glas simpatično umerjen; njegove geste v hvalevredni moderaciji tudi v hipu više emocije. Le tam, v zadnjem dejanju, ko izve od Medveda o izdajstvu Brnjača za Lavri ter zbog pretresenosti klomi na mizo, ni njegova igra povsem odgovarjala

potem naj odbor skliče nov občni zbor. Predlog dr. Laginje je bil vsprejet.

Ob 4. točki dnevnega reda je govoril g. posl. Matko Mandić obširno in krasno. Zašel je z dualizmom in njega škodljivimi posledicami za nas Hrvate in Slovence, potem je govoril o ogrski krizi in reški resoluciji, a zvršil je z brevspešnimi pogajanjimi z Italijani. Govor gosp. prof. Mandića je bil viharno odobran in se povrnemo k njemu, čim nam bo znana vsa njegova vsebina.

Peta točka je bila: Splošna volilna pravica. O tej je govoril g. dr. I. Zucco. Govornik je izvajal, da naša stranka mora biti že zato za to zahtevo, ker je demokratična: vzrastla je ta stranka iz naroda in z narodom mora delovati in boriti se. Soglasno je bila vsprejeta resolucija, s katero se skupščina izjavlja za splošno, enako, direktno in tajno volilno pravico ob varstvu manjšin.

Ob točki »eventualni predlog« je predlagal g. L. Križ, naj bi odbor društva izdal manifest na vse prosvetljene narode, v katerem naj opiše grozno in neznosno stanje Hrvatov in Slovencev v Istri!! Predsednik je obljubil, da predloži ta predlog odboru v prates.

S tem je bila zaključena ta lepa skupščina.

Pasivni odpor tiskarjev v Ljubljani je večeraj še nadaljeval, zato niso listi mogli iziti v navadni obliki.

Tudi na Koroškem je prišel večeraj pasivni odpor stavcev.

Postojnsko jamo je meseca novembra obiskalo 135 osab. V prejšnjem letu istega meseca je bilo v jami 74 oseb.

Umri je v Logatecu tamošnji učitelj in šolski vodja Alojzij Pin.

Obstrukcija na južni železnici. — Uslužbeni južne železnice, kakor strojevodje, zavirači, premikači in drugi delavci so večeraj v jutro v svrhu obstrukcije zopet začeli delati strogo po predpisih. Izjavili so, da bodo vstrajali v tem pasivnem odporu, dokler ne bodo imeli črna na belem, da se jim bo res dalo, kar jim je bilo obljubljeno. Zvečer, ko smo to pisali, je pasivni odpor še trajal. Oušel je pa že na Dunaj tukašnji člen dunajskega osrednjega odbora delavcev, da se, skupno z vsem odborom, dogovori z vodstvom južne železnice.

Akad. tehn. društvo »Triglav« bo imelo jutri v četrtek 14. t. m. v društvenih prostorih svoj 4. redni občni zbor. Vspored: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odborovo. 3. Poročilo odseka za tridesetletnico. 4. Slučajnosti.

Požar v sv. Križu. Kakor smo večeraj na kratko poročali, je predinošnjim gorelo v sv. Križu. No, večeraj smo izvedeli, da so zgorela 3 poslopja pripadajoča hiši št. 37, ki je last Ivana Terčak. Zgorela tri poslopja so bila: stiskalnica oljk, hlev in shramba za razno poljedelsko orodje. Požar je napravil 16.000 kron škode, ki pa je pokrita zavarovanjem proti požaru.

Pazite na otroke. V hiši št. 202 stanuje družina Uršič. Večeraj popoldne je mati, odidea od doma, pustila samo v kuhinji 2-letno Ivanka. Deklica je splezala na ognjišče in vzela v roke gorečo glavno

estetičnemu uku. Istotako se nam je zdelo njegovo izražanje obupa ob Lavrini smrti nekaj previharno. Sicer pa je ta sedanji nastop g. Štoka pokazal vzlic težki ulogi vse hvale vreden napredek.

Vila partnerica mu je bila Lavra (gospa Zofka Štularjeva). Fni čut, čustvena interpretacija, skozi in skozi dobro nijansirana mimika, nje jasno, (le sem in tja pretiho) izgovarjanje s lastnosti te igralke, ki so zelo v prid ulogi. Posebno sta ugasjala ljubimski prizor z Basajem in njeno umiranje v zadnjem dejanju. Grobni molk, ki je vladal ob tem prizoru po vsaj dvoran, je pričal, da je g. Štularjeva primerno izvela ta gauljivi prizor, ki le prerado zavaja do — karikiranja.

Dobra in svesta prijateljica Lavri je bila Ana (gospica Odinalova) v igri in v — izvajanju. Bila je srčkana tolažiteljica. Le nje kostim — sicer lep — se nam je zdel... premodern.

Brnjača si mislimo mi salonsko gladkega, priliznjega, einičnega v govoru in nastopu, ki, če tudi je zrahljan po strasteh, zna iste nadvladovat vsaj na sunaj. G. Mihajlovič, ki je predstavljal to ulogo, je sicer našel to pot, ali zašel je tu pa tam, v drug prekrepek značaj in v preveč deklamatorično

Jurist, ki zna slovensko in nemško ste-nografsko in pisati se strojem. želi vstopiti kot stenograf v kako pisarno. Naslov pri "Edinosti".

Gospica žel sprejeti službo blagajničarke v Trstu, Ljubljani ali kje na deželi. — Naslov pove upravnistvo "Edinosti".

Broj 5149.

Natječaj.

Na temelju zaključka občinskega zastupstva od 20. novembra 1905. razpisuje se natječaj za jedno mesto občinskega nadredara sa godišnjom plačom od 1000 kruna in 100 kruna godišnjih za odielo i za jedno mesto občinskega redara sa godišnjom plačom od 750 kruna i 100 kruna godišnjih za odielo, plača izplativa u posticipatnih mjesečnih obrocih.

Molbe za oba razpisana mjesta imaju se podnesti do 26. decembra 1905. na podpisato občinsko poglavarstvo, priloživ istim krstni list, svjedočbu občinarstva, ponašanja, školsku i lječničku, te vojničke dokumente.

Natjecatelji za jedno mesto občinskega nadredara imaju dokazati, da su služili u redarstvenoj službi ili kod oružništva ili kao podčastnici v vojski i da su njim poznati redarstveni propisi.

Občinsko poglavarstvo.

KASTAV, 30. nov. 1905.

Jelušić,
načelnik.

Barvanica, pralnica in čistilnica na suho na parno moč

Albin Boegan

Trst - ul. Farneto št. 11 - Trst.

Ne da bi se razdrila, se oblika barva, pere in na suho očisti z največjo točnostjo. — Barva, pere in lika se pregrinjala, blago od pohištva, pokrivala itd. — Na par se moči sukajeno blago.

Stavbinski materijal

kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri trvdki

Belli & Corsi

ulica Economo št. 12 (stari mlin)

Dobro znana zaloga

manifaktur v partijah

ki se je nahajala na Piazza nuova vogal ul. S. Caterina št. 8 se je preselila dne 24. avgusta v ravno-isto ulico št. 1, zraven "Kavarne Metropole" (vogal Corso).

Alojz Cian & A. Visintini

naznanjata cenjenemu občinstvu, da sta prevzela na lasten račun trgovino in avtorizovano krojačnico

Alla Città di Trieste

v ul. Torrente št. 40 (nasproti gledišču Goldoni).

Tam se vdobiva velika zaloga izgotovljenih oblek za odrasle in dečke. Delavske hlače prve vrste kakor tudi blago vseh vrst in najposlednejše novosti.

Leitenberger Frid

e kr. poštar v Primiero pri Tridentu, spričuje, da je ozdravila njegovo nad 4 leta trajajočo želodčno bolezen (ko je preje vsa sredstva uporabljala brezuspšno) odiao le

želodčna tinktura

G. PICCOLIJA, dvernega zalagatelja Njega Svetosti in lekarja v Ljubljani.

1 steklenica volja 20 stot. in se vnanja naročila točno izvršujejo.

Priporočam svojo novo

zalogo pohištva

vsake vrste in po nizki ceni

Andrej Gulič

TRST - ul. Torrente 34 - TRST

Velik izbor inozemskih in lokalnih vzorcev.

Pozor! Pozor!

Nova krojačnica.

Piazza della Barriera 3 I.

Slovenski napis.

Izvršuje vsa v krojaško stroko spadajoča dela v popolno zadovoljnost. — Najnižje cene! Priporoča se udani

Slavoj Škerl.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

v Gorici

Gospoka ulica hšt. 7., II. nadstr. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega česa tudi na dan društva in se obrastujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in s cer nas meji ce po 6 % in na vključbe po 5 1/2 %

Urađuje vsaki dan od 8. do 12. 1/2 ure pop. razven nedelj in praznikov.

Stanje hranilnih vlog leta 1904 K 1.485.607-11

posojil " " " " " 1.573.812-34

glavnih deležev " " " " " 112.720-

Poštno-bran. račun št. 837.315.

Pekarna, sladničarna in tovarna biškotov

Vinko Škerk

TRST — ulica Acquedotto št. 15 — TRST
Filijalka v ulici Miramare št. 13
Raznovrsten kruh, moka prvih tovarn, sprejema naročbe na najdljše pečivo ter dostavlja kruh na dom. Za obilen obisk se toplo priporoča cenj. občinstvu.

DROGERIJA Josip Zigon ul. Caserma 8

Izbor drog, barv, čopičev, pokosti parfumov, fin. mila. — Zaloga mineralne vode, voska za parkete, na mrzlo pripravljenege sirupa tamarindo, malinovca itd. itd.

Največja iznajdba novega stoletja

Samo glđ. 2.55 stane

ravnokar izumijena nikelj-nasta remonat. žepna ura, znamka System-ROSKOPF-Patent, s 36 urnim tekom svetlečim se kazalcem in 3-letnim jamstvom. Ena krasna verižica in 5 predmetov za lišp se doda brezplačno. Ako ne ugaja, se vrne denar. — Pošilja na povzetje ali predplačilo

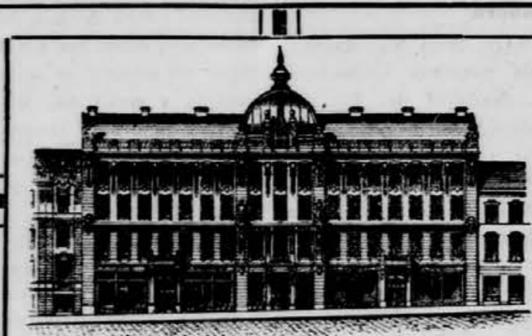
M. J. HOLZER, zaloga ur in zlatanin.

Krakov, Dietelj ul. 73, Sv. Sebastj. ul. 26.

Zalagatelj c. kr. državnih uradnikov.

Cenik ur in zlatanin brezplačno in franko.

Iščajo se agenti.

Stanje hranilnih vlog: nad 20 milijonov kron.

Rezervni zaklad: nad 700.000 kron.

Mestna hranilnica Ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ul. 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopol. in od 3. do 4. ure popol., jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obrestij plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamca poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varvancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom ces. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 3/4 % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred, na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati. Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

"Avstrijsko parobrodno društvo" - Trst.

(Avstro-amerikanska proga.) - Fratelli COSULICH.

Nova redna, hitra in direktna služba za blago in potnike

međ Trstom in Novim Jorkom.

Hitri in elegantni novi brzoparobrod

GERTI

odpluje dne 29. dec. t. l. v Novi Jork.

Potnina znaša III. razred K 175.—, I. razred K 300.—.

Potrežba in hrana (vsak dan svež kruh in meso) dobro vino, zdravniške službe. Parniki so električno razsvetljeni in ventilirani. Potniki III. razreda imajo popolno svobodo na krovu.

Za pojasnila se je obrniti na društvo v Trstu, ulica Molin piccolo št. 2

Ulica Arcata št. 9 (vogal ulice Sapone)

Zaloga moških oblek

FRAN KALASCH

Zimska suknja od K 21—50. Ranglan, površniki, jopiči podšiti s ovrtnikom od astrakano K 13, ravnotaki pelušasti K 15 od samoga astrakana K 27.

POSEBNOST: črne obleke z 1 in 2 prsi od K 31—46. Velik izbor hlač, močnih delavskih hlač po K 4, zimskih srajc, srajc od bombaža, srajc spodnjih hlač od fuštanja, belih srajc itd.

Ulica Arcata št. 9 (vogal ulice Sapone)

Svetko Hanibal Škerl

trgovec pri Sv. Ivanu

priporoča svojo dobroznano

prodajalnico jestvin in pekarno ter lastno izdelane biškote.

Vedno sveže blago. Cene zmerne.

Posebno priporoča kruh, koji tudi pošilja brezplačno na dom.

Vsak dan sveže jajca

kakor tudi prve vrste

štajerske perutnine in divjačine

Karl Kumar Trst, ul. delle Acque 20

FILJALKA

c. kr. privil.

AVSTR. KREDITNEGA ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu

sprejema:

denar za obrestovanje v kronah

na blagajniške nakaze prinoscu	na naslovljena vložna pisma
proti 4 dnevni odpovedi 2 1/2 %	proti 4 dnevni odpovedi 3 1/2 %
30 " " " 3 1/2 %	30 " " " 3 1/2 %
6 " " " 3 1/2 %	6 " " " 3 1/2 %

v zlatih napoljnih na vložna pisma
proti 30 dnevni odpovedi 2 1/2 %
3 mes. " " 2 1/2 %
6 " " " 2 1/2 %

Za dosedaj še v prometu se nahajajoči blagajniški nakazi in v kronah glaseča se vložna pisma stopi v veljavo spremenjena obrestna mera po pogodjenem odpovednem roku dne 28. oktobra o. d. l. 1. novembra o. d. n. 23. novembra.

Bancogiro v kronah

z 2 1/2 % takoj v vsakem znesku.

Krone in zlati napoljni na tekoči račun

po dogovorjenih pogojih, koji se stavijo od časa do časa in sicer po roku odpovedi

Izdaja nakaznice

za Dunaj, Bozen, Bušimpešto, Brno, Feldkirch, Palj, Karlove v. Reko, Lvov, Prago, Reichenberg, Opavo kakor tudi Zagreb, Arad, Belice, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomosi, Celovec, Ljubljano, Linc, Olomuc, Saaz, Solnograd, Fünfkirchen, Velikivaradin, Kašov, Kečkemet, Kronstadt, Sopronj, Raab, Sabatka in Temešvar

proste stroškov.

Se bavi s kupovanjem in prodajo

deviz, drožiba in vrednostij.

Sprejema iztirjevanje

taljandov, dvignjenih vrednosti, kakor tudi vseh drugih iztirjevanj.

Daja predujme

na Warrante in vrednosti po jako zmernih pogojih.

Kreditni na karikaejske listine

se otvorijo v Londenu, Parizu, Berlinu in drugih mestih po ugodnih cenah.

Kreditna pisma

se izdajajo v katerosikoli mesto.

Hranila.

Sprejema se v pohrano vrednostne listine, zlat in srebrni denar in bančni listki. Pogoje daja blagajna

zavoda.

Menične nakaznice.

Pri blagajni zavoda se izplačujejo menične nakaznice "Banca d' Italia" v italijanskih liran ali v kronah po dnevnem kurzu.

Nova prodajalnica klobukov

David Osmo

v ulici Barriera vecchia št. 5.

Velik izbor klobukov, lastne delavnice, raznovrstnih kap za moške in ženske.

Brez konkurenčne cene.

Zaloga

izvezno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager)

pive

v sodčehih in v boteljkah, kakor tudi

kvasa

iz tovarne Bratov Reininghaus Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Giesshübler vedno sveže kisle vode

po zmernih cenah

pri

ANTONU DEJAK junior

TRST

Via degli Artisti št. 10.